

Historia Residentia Duneburgensis S. J.

1634. gads

Dinaburgas pils un Livonijas zeme, kā robežu izmēriem tālu un plaši izstiepusies, tā arī caur ķecerīga posta ērkšķiem un dziļu tumsonību, dievišķo lietu nezināšanu mežonīga, visu laiku atgādina, ka to vajag padarīt maigāku. Apstrādā to trīs garīdznieki, viens ar otru saistīti kā Biedrības biedri, ne garīdznieki. Viegls tas, ko visi viņi uzņēmušies¹, rāda pirmā no viņiem darbs grēcinieku šķīstīšanā²; trīspadsmit tūkstošus četrdesmit septiņdesmit galvas, viņa viena attīrītas mēs pieņēmām svētajā grēksūdzē, no kuriem apmēram puse, gadu un vecuma nogurdināti, pirmo reizi atnāca uz šo sakramentu. Citam³ viņi izstāstīja tādu noziegumu nastu, ka vairums nebija uzskaitāms, uzklusītājam lielai daļai nebija laika un spēka, viņi aizgāja neattīrījušies. Trešais, gandrīz pienaglots vietai, uz kuru tik daudz cilvēku no malu malām sanāca tirgoties, grēksūdzē šķīstītus palaida tūkstoš divus simtus, no kuriem divi simti sevi vainoja grēkos pirmo reizi. Daudzi kauna un bailu dēļ slēptos pārkāpumus, pārvarot kautrību, atklāja. Baznīcas paspārnē no Lutera sektas atgriezti vairāk par četrdesmit. No grieķu shizmas attiekušies astoņi, citi dod cerību, ka atteiksies, lai arī viņiem atspīdētu katoliskās patiesības gaisma. Dižciltīgs cilvēks, bet Lutera piekritējs, saviem zemniekiem, tomēr, lai godātu katolisko ticību, piešķīra līdzekļus un parasti mūsu dievkalpojumos piedalās kopā ar savu sievu, nometies ceļos uz zemes. Sieviete, novērsta no Lutera un pareizticības⁴ piepildīta, kad viņu, bezrūpīgo, luterāņi pārvilka savā pusē, kaut arī neticība ļoti smagi saēdusi sirdsapziņu, nāvīgas slimības pārņemta, viņa, nepaspējot, nogalināt tārpu⁵, ar to, ko esam atsūtījuši un nodziedāto palinodiju izrāva Luteru no dvēseles. Lai arī milzīgo Livonijas provinci ķecerīgais ienaidnieks notur jau gandrīz piecpadsmit gadus, un viņš reliģiju un garīdzniekus padarījis par izdzītajiem tajā, taču netrūka to, kuri ieradās pie mums, mērojot četrdesmit vācu jūdzes, lai attīrītu dvēseles ar katolisko reliģiju, ne bez asarām pārdomājot, cik patiesi ticīgie cieš pāridarījumus no tiem, citas ticības. Vēlmes un apņemšanās visiem, lai reliģija un reliģiozie ļaudis, atgriezušies, atjaunotos savās vietās, kā agrāk. Dinaburgas baznīcā, gatavojoties saņemt jubilejas gadu, grēkus izsūdzēja un ar debesu maizi stiprinājās četri simti sešdesmit, no kuriem vairāk nekā piecdesmit atkātoja daudzus gadus pārtraukto grēksūdzes rituālu. Bieži tiekot līdz lauku ciemiem un apmeklējot vienu

¹ Domāts, ka viņi pieņēmuši „misiju” kalpot šeit.

² Domāts, ka uz darbības rezultātu norāda viena brāļa darbs.

³ Domāts cits jezuītu brālis.

⁴ Domāta īstenā ticība jeb katoļu ticība.

⁵ Domāts, ka nenomira.

pēc otras būdiņas, mēs atklājam dziļu tumsonību tajā, kas attiecas uz dievišķām lietām, tā arī to, ka vecie kopā ar bērniem mācījās ticības pamatus un svētdienas lūgšanas līdz ar eņģeļu sveicienu. Stipra apmācāmo vēlēšanās⁶ modināja cenšanos pēc darbiem. Tomēr viņi domāja, ka rupji un nožēlojami ir tas, ka, kā viņi baidījās, mūsējo uzturēšanās pie viņiem nebūs ilga, un viņu vēlēšanās ne tik daudz būs apmierinātas, cik uzbudinātas. Dižciltīgais cilvēks, iededzies no tik daudzām mūsu ugunīm, uzcēla svēto baznīcu dievišķajam Pēterim par saviem līdzekļiem nolūkā vest pie dievišķā rupjos plebejus. Cik daudz mirstīgo sanāca, kad mēs ieradāmies svētīšanas dienā, vienkārši nav iespējams pateikt. Pamazām atmirst gaļas lietošana aizliegtajās dienās, to mūsējie tā panāca, ka ēšanā un atturībā katoļus var pazīt starp ķeceriem, kā pēc plāksnēm. Lielākā daļa smagāko neķītrību izskausta. Citādi cienījama sieviete, daudzu gadu laikā pieradusi bezkaunīgi krāpt vīru, no netīrības izcelta, svēti ievēroja uzticību laulībā. Un kaut arī kuroņiem⁷ daudzas lietas atstātas bez vērības, viss, ko vajag sakārtot, balstās uz mūsējiem. Tāpēc divi no mums apmazgāja ar svēto kristību četrus bērņus; diezgan daudzi saistīti laulības saitēm pēc baznīcas likumiem. Dumpiniekiem iedvests miers, māņticīga pielūgšana, pati netīrākā elkdievība pārtraukta, un, visbeidzot, nav palaists garām nekas, kam mēs pēc organizācijas ieražām ķeramies klāt.

1635. gads

Dinaburga – Livonijas pilsēta un aizsardzība, garīdznieku pamesta pirms dažiem gadiem pēc tam, kad trīs kolēģijas⁸ piekāpās ienaidniekam Livonijā, liekas, sāka caur mūsējiem atkopties no jauna, ieguva citu skatu. Šajā misijā atrodas trīs tēvi, viņi arī rūpējas par īpašumu. Ģimenes tēvus un citus, vairāk ievērojamus pēc izcelšanās (kaut gan viņi agrāk vairījās no sakramentiem kā jaunas un dīvainas lietas) var sastapt, kā no mūsējiem atgrieztus, godinot sakramentus, pēc pašu gribas tie cenšas pēc kaut kā vairāk, un izturas pret tiem ar cieņu. Puikas, sanākuši grupā, labprāt vēršas pie garīdzniekiem, no kuriem agrāk baidījās un slēpās slepenās vietās, un klausās garīdzniekā, kas runā par ticības noslēpumiem. Šī atmata, tāpat, sola ar katru dienu arvien dāsnāku ražu, kuru palielina nesenā dižciltīgās jaunatnes, līdz ar to arī turīgās, atgriešanās no luteriskās ķecerības katoliskajā baznīcā. Bija nosūtīts tas⁹ mācībās uz Biedrības Viļņas akadēmiju, kur apguva labas zinātnes, senās

⁶ Kas mācās katehismu.

⁷ Kurzemes hercogistes iedzīvotāji.

⁸ Rīgas, Cēsu un vēl kāda Igaunijas teritorijā.

⁹ Jaunietis.

reliģijas gaismu uzņēma dvēselē. Pēc tam, atgriežoties tēva mājās, viņam nelikās nekas vairāk svarīgs par labumu, ko nodevuši viņam senči (viņi ir ļoti diži un uzturēja melīgo vārdu kalpotājus trīs dievnamos), šķīstīt no ķecerības. Pavēlēja doties projām viltus priesteriem, lika padotajiem uzņemt katoliskos garīdzniekus un atjaunot baznīcu. Drīz jāgaida daudzu tūkstošu atgriešanās, īpaši Kurzemē, kas ir Livonijas kņaziste, saskaņā ar to jaunekli, kas pierakstīts baznīcai, ar Biedrības strādnieku skaita palielināšanos. Tikmēr to pašu ķecerību nožēloja divi, divi citi no grieķu shizmas, ar baznīcas galvu atgriezās dieva žēlastībā. Lieldienu svētkos Dinaburgas pilī bija uzklausīti un pie svētā galda pieņemti 432 cilvēki. Atspīdēja neapšaubāma un gaiša svētība no cienījamā Sakramenta, nolaižoties pie mirstoša cilvēka. Viņš, tā kā visu dzīvi atturējās no svētā ēdiena, bija tik ļoti nāves spēka nospiests, ka visi domāja, ka nekā cita jau nebūs, tikai pēdējā diena. Atjaunots ar mūsu svēto maizi, tikko pagāja trīs dienas, viņš atgriezās pie sevis un savējiem sveiks un vesels. Liekas, ka tā bija pretinde, tā arī stipra inde citam gulošajam. Tas, pirms gāja pie svētā galda, ielaida mutē un kuņģī pasaulīgo maizi. Brīnumaina lieta: piecas nedēļas pirms tam viņš bija zaudējis valodu, klusēja, kā zivs, mute nevarēja izrunāt vārdus. Taču, kā tikai viņš mūsējā klātbūtnē lika saprast, ka ir nozieguma vaininieks, uzreiz atkal sāka runāt. Citā vietā septiņus cilvēkus slimība piesaistīja gultai. Trijiem, kas pieņēma debesu maizi, veselība atgriezās, katram sava, pārējie četri, kas atturējās no svētās maltītes, devās pie mirušajiem. Ne tikai Dinaburgas zeme, kas plešas divpadsmit vācu jūdžu platumā, ir no mums apstrādāta, apmeklētas bieži arī tālākas vietas, kas, ja no mums netiks apsētas ar svētā vārda sēklu un dievkalpojumiem, tad šīs vietas neviens neapstrādās, aizaugs ar vienaldzības un netikumu ērkšķiem. Starp šīm nekristīgā Tartara vietām, apmeklējot senas apdzīvotas vietas, mēs atklājām gandrīz visu kristiešu ģimeni, kas kalpoja pagāniskiem saimniekiem, pazaudējušu kristīgos pamatus. Daudzi te aizvesti no kauna pilnas dzīves, vēl vairāk šķīstīti ar svētajiem sakramentiem un nostiprināti, beidzot, visi bija mācīti ar centību un neatlaidību kristīga cilvēka pienākumos un dievbijīgā dzīvē, lai nekad neatgrieztos pie saimnieka paradumiem¹⁰. Pēc tam, kad Livoniju (kā bija teikts) paņēma zviedru luterāņi saskaņā ar vienošanos, nekavējoties uzbruka reliģijai un svētos cilvēkus no visas provinces izdzina izsūtījumā. Taču viņi nevarēja nodzēst uguni katoļu dvēselēs sakramentu un mūsu mācības dēļ. Tāpēc, kad viņi dzird, ka kāds mūsējais ieradies pie viņu robežām, viņi cenšas atnākt pie mums, attīrīt dvēseles ar grēksūdzi, nostiprināt ar euharistiju, dedzīgi mierināties ar glābjošiem tekstiem. Kāds no ķeceriem vai, pareizāk (tik liela cilvēkā bija

¹⁰ Domāts pagānisms.

vienaldzība un nicinājums pret dievišķām lietām) pagāniem, nogrimis tumsā, klīda krēslā, nāca klāt prāta aklumam arī smaga ķermeņa slimība. Sieva, redzot vīrā kā vienu, tā otru, pārliecina slimo, ka nepieciešams atnākt katoļu priesterim, palīdz, aicina, stāsta klusām svētajam tēvam par grēkiem, pieņem sakramentu, un nākamajā dienā viņš iziet pie cilvēkiem vesels un ar tik teicamu veselību, ka sejas krāsa, spēku un locekļu stiprums runā, ka nekad nav bijis grūtību ar slimību. Tuviniekiem likās, ka viņš bija pārsteigts ne tikai par drīzas nāves briesmām, bet arī no neparastā sakramenta cilvēkā ienāca kaut kas īpašs. Viens no mums arī ceļoja uz Samogitijas¹¹ zemēm, blakus Livonijai, kur visa gada laikā noklausījās 26700 grēku nožēlotājus, no kuriem nekad iepriekš grēkus nebija sūdzējuši 1500. Kristum atgriezti caur glābjošiem kristīšanas ūdeņiem 120, laulībā saistīti 85.

(Nav 1636.–1650. g.)

1650. gads

Dinaburgas rezidence radās no mazumiņa un attīstījās uz priekšu, gandrīz visa Livonija taču bija zviedru pārņemta, palika tikai Dinaburgas trakts, un to no ienaidnieka atbrīvoja visugaišais kungs Smoļenskas vojevoda Aleksandrs Korvins Gasevskis, kurš, gribēdams iesaistīties cīņā pret ienaidnieku, deva solījumu, ja izies kā uzvarētājs, tad liks pamatus baznīcai kaut kur Livonijā. Apsolīja, uzvarēja, palika uzticīgs solījumiem, īpašumu kādu, kas bija iegādāts par dažiem tūkstošiem, tam piešķīra. Tikmēr ieradās divi mūsējie, kas bija izdzīti no Rīgas, viņi ķērās klāt pamestā un ērkšķainā Dinaburgas lauka apstrādāšanai, diezgan sekmīgi, jo daudzus kaut kur ar glābšanai vajadzīgā apmācīšanu, kaut kur ar atturēšanu no elku godināšanas un aicinājumu godāt īsteno Dievu ar lielu svētību dvēselēm viņi sapulcināja baznīcas klēpī, un aizkustināts cienīgtēvs Pompīlijs, tajā laikā Lietuvas provinces vizitētājs, atļāva nodibināt rezidenci dažu mūsu centības labad. Pēc tam apstiprināja cienīgtēvs Fabrīcijs Bamfs, vizitētājs pēc viņa. Uz tādiem pamatiem izauga šī rezidence, kuras līdzekļi sākumā bija ļoti trūcīgi, jo tikai dažu dievbijīgu cilvēku ziedojumi to uzturēja, kamēr augstāk nosauktais visugaišais Smoļenskas vojevoda, pateicoties mūsu nenogurstošajam darbam ar tik lielu ieguvumu dvēselēm iedvesmots, zemi, ko viņš nopirka baznīcas vajadzībām, norakstīja rezidencei uz mūžīgiem laikiem īpašumā un lietošanā. Pievienojās nedaudz vēlāk cits zemes īpašums, visugaišā Žemaitijas stārasta Joanna Alfonsa Laski nopirkts par trim tūkstošiem florīnu mūsu naudā. Palielināja nesen mūsu kasi Viņa Augstība Josifs Begunskis, ievērojams šīs vietas labdaris, par trim tūkstošiem florīnu, no kuriem 240

¹¹ Žemaitija.

florinu katru gadu pārskaita rezidencei. Visbeidzot piekrita cienīgtēvs ģenerālis Mucijs Vitellesko, ka Vendenes kolēģijas septiņi tūkstoši florinu bija nodoti kasē rezidences uzturēšanai, savā laikā galvenā summa jāatjauno šai kolēģijai, šiem septiņiem tūkstošiem vēlāk pielikti divi tūkstoši no rezidences naudas, kasei dažos gados no šiem 9000 bija 637 florinu peļņas. No abu zemes īpašumu gada ienākumiem naudā sanāk ap 500 florinu, naturālajā ienākumā 400 florinu. Lauku neauglības dēļ biezo mežu vidū katru gadu vajag pirkt maizi, kaut pateicoties labdaru ziedojumiem sniegta liela palīdzība šajā iztrūkumā.

Mēs izmantojam savu baznīcu, kurā izņemot parastās Biedrības funkcijas ir arī sanāksšanas poļu izloksnē visa gada svētdienās un svētkos, bet sevišķi svinīgos ir lietuviešu valoda ķeceru-lietuviešu lielās sapulcēšanās dēļ no visiem īpašumiem, no brokastīm notiek katehēzes mācība. Tiek nozīmētas dubultmisijas: uz Livoniju un Kurzemi – ar milzīgu labumu dvēselēm, ne tikai svētās dienās, tādās kā advents un četrdesmit dienas, bet gandrīz jebkurā gada laikā, katru reizi, kad ir iespējas saņemt augļus. Misijām vajadzīgo dod māja. Turklāt, mūsējie, kas dodas misijā un citi, dodas uz Lietuvu, kaimiņu draudzes un dižciltīgo aicināti adventa, Lieldienu un citu svētku dēļ, pamatā svētās Jaunavas Marijas svētku dēļ un tā kā ap Dinaburgu ir vairāku dižciltīgu katoļu baznīcas, uzstādītas draudžu vajadzībām, ar mūsējiem tiek aizpildīts trūkums, atsevišķās svētdienās pie viņiem izbrauc viņi pēc kārtas, citādi vienkāršā latviešu tauta, kas pārsteigta par katoļu rituāliem, būs maldināta savā dievbijībā, jo liels skaits no ķeceru īpašumiem, kaut kungi ir nemierā un aizliedz, piepilda baznīcas. Rezidence uztur komendantu¹², ērģelnieku un skolotāju, lai nebūtu iztrūkuma mūsu skolām. Skolēnu nav daudz, viņu vidū dižciltīgo uzvārdi spodrina mūsu skolas, kurzemnieku dižciltīgo dēļi kā mācībās, tā dievbijībā rāda ceļu citiem un mācās iepazīt labāko. Citi, vairāk atlasīti, sapulcināti zem augusta Jaunavas zīmēm, mirdz ar tikumu piemēriem. Rezidence lieto Vendenes kolēģijas baznīcas piederumus lielākoties, nedaudz no Rīgas kolēģijas ar cienīgtēva ģenerāļa Mucija Vitellesko piekrišanu. Neizbēgams ļaunums mums jau vairākus gadus jāpanes no upes Daugavas, kas devusi vārdu pilsētai, jo tā šeit pati par sevi liela un plata, pavasaros palielinās bezgalīgi, un tā kā ir pie Dinaburgas, aizmirsusi par savu gultni, pat parasti pārlīst pāri pauguriem, pāriet rezidences žogiem un salauž, tiek līdz skolu logiem un nodara lielus zaudējumus, atjaunošana rezidencei prasa daudz līdzekļu, taču paredzēts, ka skolas pacels augstāk, lai nākotnē upe nevarētu vairs nodarīt neko līdzīgu.

¹² Pagaidām nav skaidrs, kas tas ir.

(Nav 1651.–1669. g.)

1669. gads

Šajā gadā labvēlīga bija Dieva aizgādība un dievbijīgo dāsnums mūsu mājai, kas pēc kara vētru beigām tikai tagad cenšas atgriezties pie agrākā dzīvesprieka. Bez pierastā kaimiņu devīguma, kas nebeidz rādīt mums labo darbu piemērus, pateicoties pašu cēlāko un cienīgāko varoņu īpašajai labvēlībai, sarūpēts daudz kā naudas, tā ražas augļu iztukšotajai rezidencei. Un, tas pat labi: Heliduss un Borejs pašos augusta svētkos visu pļaujas skaistumu, ejošo vārpās, izjauca ar tādiem neparasti sliktiem laika apstākļiem no debesīm, un turklāt tie plosījās visās Livonijas malās, tā ka ne tikai sabojāja augļu briedumu, bet arī koku un krūmu pēdējos spēkus. Šis posts, kaut arī visos izsauca bēdas, tomēr tika uzņemts ar mierīgu sirdi kā Dieva rokas sūtīts.

1670. gads

Beidzot tagad, pēc tādas kavēšanās, ko izsauca Maskavijas karš, skolas, sākušas darboties, atjaunoja savus spēkus. Tiesa, ne ar to veselumu un skolēnu skaitu, kas plauka agrāk. Taču sākumā cilvēku skaits bija mazāks. Šis gads visiem mums bija skumjš brīnišķīgās kundzes Volfijas Sivillas Zibergovas no Līdinghauzeniem Volfiem nāves dēļ. Viņa tā izturējās pret Biedrību un īpaši pret mūsu tukšā vīnogu dārza misionāriem, kā mātes parasti izturas pret pašas bērnu. Kaut arī visas karalistes drošību satricināja dažādas nelaimes un kaut visa Livonija, vaidot, bija divreiz ienaidnieka iekarota un tikko elpoja, pārklāta ar biezu bēdu kārtu, mūsu tēvu, izdzīto un sev vietu neatradušo briesmās, viņa, uzņemot savā pili, pavēlēja turēt drošībā un rūpējās ar tādu spēku, ka tad, kad likteņa pārvērtībās ienaidnieks prasīja, lai nosauktie tēvi tiktu izdoti, aizmirstot par savu labklājību, viņa izmeta tādus vārdus: viņa drīzāk atteiksies no savas galvas, nevis pacietīs, ka Biedrības tēvi cietīs kaut mazāko kaitējumu. Tas rāda, cik liela bija viņas labvēlība pret mums. Sarūgtināja šo rezidenci negaidīts notikums ar koadjutoru, kurš nepretojās postošajam viesulim, tāpēc mazliet vēlāk bija novests līdz ārprātam. Pēc kāda dižciltīga livonieša rosinājuma radās domstarpības ar pili par ezeriem, kad parādījās šķēršļi mūsu zivju ķeršanai, un to izsaukusī roka ielika pamatus citiem pārpratumiem. Kādas personas dāsnumā bija dāvināta māja, ko izmantoja skolas

atvēršanai. Tā kā mēs, ceļot ēkas, veidojam atbilstoši vecajai rezidencei, šis gads sagatavoja piemērotas sijas virtuvei un ēdamtelpai.

1671. gads

Kaut arī rezidence strādāja ar lielu lietu trūkumu, tomēr mēs mēģinām, cik nu varam, pabeigt sāktu celtniecību. Tāpēc daudz sprieda par ar virtuvi un klēti uzbūvēto ēdamtelpu, par guļamtelpu šaurību, par neērtībām mājas lietu veikšanā. Kokmateriāls baznīcas pamatiem, ko vai nu nevarēja līdz šim dabūt grūto laiku dēļ, vai arī nevarēja sagatavot bailēs no šaubīgās pasaules, beidzot šajā gadā bija atvests kaut kur ar rezidences pūlēšanos, kaut kur ar dažu labvēļu atbalstu. Un kamēr mājās centīgi ar to nodarbojās, zemes īpašumi nebija pamesti. Viena no pirmajiem zemes īpašumiem celtnes lielākoties tika savestas kārtībā, atjaunoti lauki, sēklas iesētas zemē, beidzot, dažādu lopu pulks bija palielināts un apgādāts. Ar panākumiem apmācāmā jaunatne, kam viens skolotājs nevarēja nodrošināt vajadzīgo palīdzību, apsveica sevi ar citu atvesto skolotāju ar ne mazāku prieku, kā ar rezultātu.

1672. gads

Turpinot iepriekšējā gada rūpes, mēs pielikām visas pūles, lai pabeigtu sagatavot visu nepieciešamo svēto ēku būvei. Tā kā to celšanas darbi bija sarežģīti, tad mēs pie tā ķērāmies spirti, paļaujoties uz augstākās Dievības ieceri. Dievišķā labestība bija mūsu pusē, kad tā deva mums to labvēli, caur kura dievbijību ne vien ceļas dievnams, bet, kad taps uzcelts, tiks arī izdaiļots. Rezidence gribēja, lai debesu labvēlība dāvātu dāsnajam labvēlim tik gadu, cik viņa izslāpušie solījumi stipri vēlējās. Taču atgriežoties no Rīgas, ne mazāk no upes, cik likteņa naidīguma, viņš nonāca Dinaburgā. Kad viņš tur atradās nodokļa nomaksas dēļ Lietuvas lielkņazistei, negaidīta notikuma vadīts, viņš nomaksāja nāves nodokli. Taču pirms viņu savā varā pārņēma nāve, atsauca garīdznieku no mūsējiem, viņš izstāstīja tam cilvēka dzīves sabrukumu. Tiklīdz viņš bija dievišķo ceļavārdu stiprināts, izsvēris dziļāk apskatīto dižās nozīmes stāvokli uz precīziem svariem, lai mūžības ceļi būtu vieglāk staigājami, viņš atbrīvoja dvēseles no likteņa maldu nastas un nemiera. Sāls ieņēmumus, ko viņš veda līdzī kuģos, viņš uzdāvāja mūsu rezidencei svēto ēku būves izdevumiem (kur viņš arī vēlējās tikt apbedīts). Tā, ar šo ziedojumu atbalstīts, celtniecības darbs atjaunojās daudz ātrāk. Par ne mazāku summu tas būtu pabeigts, ja Kurzemes dižciltīgo nesaskaņas padoto bēgšanas dēļ nepatraucētu rezidencei. Kad

lietas Kurzemē norima, ne mazāka sarežģījumu nasta gūlās uz rezidenci. Bija runa par ieņēmumu saņemšanu no 3000 florinu, kādreiz dotiem par īpašumiem Līksnā. Tas nevarēja paiet bez zaudējumiem ne mazāk laikam, kā izdevumiem. Lai neapstātos dažādos mēģinājumos ap dievnama celšanu sāktais darbs, tika vietā pārtraukti atliktie strīdi un citi šķēršļi.

1673. gads

Šajā gadā īpašuma lietas cieta lielu aizturēšanu. Jo kad ļaudis devās apstrādāt zemi, aicināti no pavasara daiļuma, Daugavas neparastā kataklizma tā pacēla to uz augšu, ka, ejot pāri augstiem šķēršļiem, aizzenot lopus laukā no puskaīlām ganībām, tā izrāva ļaudīm vēl neapstrādātos laukus un pāri plūstošās upes ūdeņi visu appludināja. Taču netraucēja dievnamam, ka ciestu tā pilnība. Debesu atbalsts ļāva nesen laimīgi sāktajai dievnama būvei sasniegt pamatus. Tā fundamentu bija grūtāk uzbērt, jo pietrūka pieredzējušu meistarū šajā tālajā zemē. Tāpēc Viļņā pieņemtie pieredzējušie meistari cītīgi strādāja, nenolaižot rokas un laimīgi līdz beigām. Nav kauns, ka palīdzēja arī šie nekatoli un piegādāja materiālu. Šī paša gada laikā zemes īpašums, nosaukts Uzvalda, no kura, ienaidnieku izpostīta, līdz šim nebija ienākumu, tika atjaunots. Tāpēc pēc ēku atjaunošanas un kad parūpējās par lopu ganāmpulku, jau pietiekamu, slava Dieva gribai, tas nesa tādus ienākumus, ka augļi, kas savākti no lopiem, uzturēja rezidenci. Ne no kā nebija vairāk labuma, vēl jo vairāk, ka pirmajā zemes īpašumā ļaunprātīgas burvestības dēļ cita cēloņa pēc, gandrīz nebija nekāda ienākuma no lopiem. Bez tam stipra vētra ar krusu, izsaucot ražas postu, nesa tādus zaudējumus pārvaldāmajiem laukiem un padotajiem, ka bija nepieciešams atbalstīt pavisam sagrauto zemnieku dzīvi. Trūcīgajiem palika tikai viens līdzeklis, viņi varēja aizdzīt viņu dzīvei naidīgo badu tikai ar miežu putru. Citas palīdzības nesaņēmušiem dievišķais dāsnums paredzēja miežu pārplūnību.

1674. gads

Pagājušais gads atnesa rūpes par ēku celšanu, šis – par izdaiļošanu. Mierīgi par to, ka darbs neapstāsies, ka tas ir brīnišķīgs meistarū centībā, un kā pēdējais atbilda pirmajam, tas ir, izdaiļošana skaistumam, bet skaistums – meistarībai, tā arī godam noslēgums vainagoja labo aizsākumu. Derēja arī altāris: trīsdaļīgs un izteiksmīgas formas, spilgts krāsās, tas ir pienācīgs izgreznojums savai mājai. Lika,

lai altāra pirmā svētbilde Svētā Dievmāte ar tautu¹³, zelta krāsā, būtu redzama priekšnamā. Augšējo daļu izdaiļoja Dieva Dēla Cilvēka skulptūra, rādot viņu sistu krustā. Pa malām redzams Galvenais no Apustuļiem, kaut kur tautu Skolotājs, meistarīgi iezīmēti un lielā proporciju skaidrībā attēloti uz plāksnēm. Zemāk Jaunavas un Mātes svētbilde, pa malām Kristus Priekšgājējs un Jānis Evaņģēlists aizpilda telpu starp divām kolonnām. Pie ieejas kreiso pusi aizņem mazāks altāris ar Dievamlīdzīgo Jaunavu, ko sveicina eņģelis. Šajā pusē augstāk atrodas Sarmatas glabātāja, svētā Staņislava Kostkas skulpturāls atveidojums. Bazilikas labajā pusē altāri ieskauj divu patriarhu attēli: dievišķā Ignācija un Jāzeps. Šie divi mazākie altāri meistarīgi darināti tēlniecības darbu ziņā, katrā pusē ar divām kolonnām, kas apklātas ar zelta rakstu, ne tik daudz nostiprina, cik izdaiļo. Turpat divi antependiji no plāksnēm, nopulēti, ar sudraba zīmējumu un noklāti dažādiem ziediem, rāda pavasara skaistumu. Tādā pašā veidā mākslinieks izrotājis kanceli un izveidojis tīkamu skatu acīm. Arī sienām tikusi daļa rotājuma. Uz divām, kas saistītas ar galveno altāri, atrodas desmit attēli: Glābēja, Dievišķās Jaunavas, Evaņģēlistu un dažu dievišķo pontifiku. Pārsegu apakšējā daļa laistās daļēji purpura, daļēji dzeltenā krāsā. Paaugstinājums rūpīgi izgreznots ar ziediem: pavasara rozēm, bālām lilijām un apkārt lokās dažādas zāles, Jēzus un Marijas svētie vārdi savijušies labirintā, ir daiļuma virsotne cienīgā apkārtnē. Izrakstītā paaugstinājuma malās tikai Dievišķo ciešanu zīmes, kas attēlotas alegoriski, mudinot skatītāju uz līdzjūtību. Visa, beidzot, glezna ne mazāk ar darbu, cik ar krāsu dažādību tik skaisti salikta, ka pat, ja nebūtu visa pārējā, tad tikai ar to vien dievnamu varētu uzskatīt par pietiekami izdaiļotu. Piebūves, kas attiecas uz baznīcu, lai ne ar ugunsgrēku, ne ar kādu citu nelaimi nekaitētu svētajai celtnei, pārvietotas kopā ar skolas ēkām uz vietu, kas atrodas attālāk, paplašinot vietu dievnama apmeklētājiem. Tikmēr, lai nezaudētu kādu labumu rezidencei, mūsu īpašās pūles un rūpes bija veltītas meža ienākumiem, tautā „kleпка”, ko aizveda uz Rīgu pa Daugavu. No kurienes nāca ne maz atbalsta.

1675. gads

Vēl līdz šim brīdim nav sadzijušas mūsu rezidences rētas, ko cirta niknais zviedru un Maskavijas karš, tā, lai tās nejustu mājās un Biedrības lielākā zemes īpašumā, ciešot neērtības. Visbeidzot, šajā svarīgajā gadā parūpējās par to, lai atjaunotu bijušo spēku un izskatu. Vispirms jau būves veidoja vienkāršākas, ko vajadzēja ērtākai celtņu izmantošanai. Vai nu tās uzbūvēja no pamatiem, vai tika

¹³ Domāts ar citām attēlotām figūrām.

atjaunotas, pēc tam ķērās pie Almuižas baznīcas atjaunošanas, mūsu īpašuma, ko kara vētra pārvērta pelnos, kas, lai ātrāk virzītos darbi, saņēma ne maz materiālu siju, balķu, dakstiņu un citā līdzīgā veidā, kas bija sarūpēts šajā gadā. Neizpalika arī labums attiecībā uz dvēselēm – Biedrības ierastie darbi. Par lielu mierinājumu to apliecināja kā daudzu cilvēku šķīstītā sirdsapziņa, tā arī ne mazais atgriezto skaits no Lutera maldiem.

1676. gads

Lai pagājušā gada darbi neturpinātos, šķita, kaut ko izdarīs ķecerībai labvēlīgi apstākļi, kas šeit locījusies kā čūska dižciltīgās šlahtas vidū jau no laika, ka Livonijas maģistru attālināja no Baznīcas, tos viņš ja ne palielināja, tad patiešām viņus atbalstīja, turklāt cilvēks, kas ielikts par Dinaburgas stārstijas galvu, kam bija autoritāte savā sektā, izdarīja tā, lai gandrīz visu Livoniju pārvilinātu savā pusē, Luters to aprija. Viņš kā ar daiļrunību, kas tīri noslīpēta, tā ar vareno pastiprinātu labvēlību un palīdzību, sāka, kur samaksājot, kur citā ceļā pārņemt katoļu laukus, un savus padotos mudināt uz maldiem, ar kuriem pats tika barots. Taču viņa mēģinājumiem dievišķā aizgādība lika pretī kā vairogu tēvu Georgu Volfu, dzimušu dižciltīgā un senā dzimtā, kas bija sūtīts no poļu provinces tēva labumu glabāšanai un sakārtošanai, un kaut atrada to jau gandrīz ķecerības rīklē, piesakot tai karu, viņš ierobežoja daudzas nelabās lietas, kas nākamajā gadā atklāti izlauzās ārā. Kad rezidenci nostiprināja šī palīdzība, to tālo Livonijas apvidu, kas atrodas starp Lietuvas un Zemgales robežām, tā atjaunoja ticībā un tikumā caur rūpīgu darbu ar neuzticamo tautu.

1677. gads

Kad bija atjaunota no ķecerības varas caur visugaišā godājamā kunga Georga Zīberga, Smoļenskas kanoniķa, dedzību un svētās karaliskās augstības sūtņiem Subates baznīca, pie vecajiem darbiem mūsu centību palielināja jaunie. Subates vietnā tā atrodas Zībergu īpašumos, bet senatnē to uzcēla luterāņu sektas ķeceri no Livonijas, Kurzemes un Lietuvas, kur blakus īpašumos slavena ar dižciltīgo apmeklējumu. Tur aizsauktais priesteris sāka cītīgi strādāt ar sanākušo lielo skaitu ķeceru, kā no dižciltīgajiem, tā no tautas, ar tādu labumu dvēselēm, uz ko diez vai pat varēja cerēt. Padotie-katoļi, kas iepriekš pie svētuma vesti ar spēku, lai saņemtu sakramentus no priesteru rokām, lai vispirms redzētu atgriešanos pareizajā baznīcā,

ar tādu dedzību atskrēja pie garīdznieka, ka tik tikko pietika dienas. Kad vieni atklāti atnāca pie svētās grēksūdzes, citi nāca naktī, lai, pieņēmuši euharistisko maizi, rītausmā dotos atpakaļ uz mājām un šādā dievam tīkamā veidā apmānītu savus kungus, kas citas ticības, lai viņi nezinātu par to dievbijību. Taču šī padoto svētā viltība un viņu dedzība nebija noslēpjama no kungiem, kuri veltīgi ar draudiem centās panākt viņu aiziešanu no katoļu rituāliem un ticības, ķeroties pie ieslodzīšanas, sišanas un īpašuma atņemšanas, tirāniski plosījās pār viņiem. Bet jo vairāk viņi apspieda padotajos parādījušos dievbijību, jo stiprāk viņos iedegās ticības siltums, un jau atklāti atnākuši uz baznīcu un nesot vaska sveces, kā ierasts vienkāršo ļaužu dievbijībai, viņus uzklausa par to, ko tie atbild tiem, kas viņus pārlicina, cik smagi tā dēļ viņus soda kungi. Viņi teica: „Ja mūs visus kungi sadedzinās, viņi mūs neatvilks no mūsu dievbijības un baznīcas.” Padoto stiprības mīkstinātas, saniknotās dvēseles jau rīkojas maigāk. Viņi vēl nav pārtraukuši trokšņošanu, viltības un sazvērestības, lai šo baznīcu atņemtu katoļiem. No šīs baznīcas apkaimes ezera otrajā pusē uz baznīcas zemes, viena luterāņa šķūnī padotie parasti aicināja savējos uz lūgšanām ar zvanu, kas karājās gaisā ozolā. Un daudz kas cits bez šī. Mājās uzcelts tornis, izcils darbs zvanu izvietošanai, ko dāsni atbalstījis visugaišais kungs Mihals Pacs, Viļņas vojevoda un Lietuvas lielkņazistes karaspēka karavadonis, tika pārbūvētas skolas, kas bija attālāk no baznīcas, smalkākā celtnē. Tomēr ražas trūkums jūtams gandrīz visā Livonijā, to ietekmēja graudu izkalšana pārmērīgi karstās saules dēļ, tāpēc graudi jāmeklē tālu un dārgi kā iztikšanai, tā arī sējai.

1678. gads

Tēvs Georgs Volfs piedzima dižciltīgo Līdinghauzenu ģimenē, kas ļoti slavēta Livonijā un bagāta, mūsu Biedrības loceklis, pēc vecāko gribas viņš devās no Polijas provinces uz Livoniju, lai pieņemtu savu mantojumu, paveica savas lietas rūpīgi un precīzi. Tā kā viņa īpašumi, nosaukti Krāslavka un Kumbelmuīža, daļēji robežojās, daļēji bija Dinaburgas stārstijas vidū, tas katrā gadījumā nebija saistīts ar lielām pūlēm. Īpašuma strīds bija par ezeru, dēvētu par Leju, uz kuru, kā nolēma tēvs Georgs, viņam ir ūdens tiesības, lai to nostiprinātu, viņš nolēma sarīkot maksšķerēšanu, kamēr viņš to brīvi dara, tas (Andreass Plāters, luterānis, tajā laikā bija Dinaburgas stārstists) nosūtījis uz ezeru bruņotu kavalēriju, mēģina kavēt zivju zveju un ar spēku, ar savējo palīdzību izdzēnā maksšķerēšanu, zvejai (kas ziemā pēc tēvzemes paražas jau bija sagatavota uz biezā ledus) traucē. Tīklu savelk vezumā un ar gandrīz nedzirdētu Polijas karaļvalstī bezkaunību (kurā vislielākā godbijība tiek apliecināta garīdznieka stāvoklim) pats mūsu tēvs Georgijs, nolikts uz tīkla, tiek

vests pie ezeram kaimiņos dzīvojošā zemnieka, kur lauku sētā to apcietināja. Šis notikums, par kuru uzzinājām rezidencē, mūs ļoti satrauca un lika sūtīt mūsu tēva atbrīvošanai saskaņā ar tiesībām kopā ar pašiem dižciltīgākajiem viņu radniekiem, un kad viņš, pēc trim dienām atgriezies brīvībā, pastāstīja visu notikušo, tika izsaukts Dinaburgas stārasts un karaliskā tiesa, ar asinssaitēm sietā tēva Georga Paca, Zībergu palīdzību utt.¹⁴, savukārt luterāņi rūpējās par Plātera pusi un gatavojās viņa aizstāvēšanai.

Taču ar Dieva palīdzību mēs atradām pašu varenāko šajā lietā aizstāvi mūsu un labvēli, visugaišo karali Janu III, laimīgi tagad turošo Polijas un Lietuvas lielkņazistes zizli, kurš atbilstoši savai attieksmei pret mazo Biedrību un nepieļaujamo stāvokli tā uztvēra mūsu lietu un vadīja to, ka stārasts ne mazu summu naudas par savu pārdrošību samaksāja, spiests lūgties, lūdza piedošanu abu provinču, Polijas un Lietuvas, mūsu Biedrības rezidences galvam, un arī pašam tēvam Georgam Volfam. Bet tam, kurš gūstīšanas laikā izcēlās ar nekārtību, tika piespriesti vairāki mēneši cietumā Dinaburgas pilī.

Uz mūsu rezidences zemes gabala, kas atrodas Aulē, tālajā Livonijā, uzbūvēta no tēsa koka ar lielu mākslu skaista baznīca, uzcelta šogad līdz pašai augšai, uz kuriem svinīgās svētku dienās parasti dodas kāds no tēviem, lai sanākušajai tautai no tālās Livonijas līdz pat 20 gallu jūdžēm un vairāk nest garīgu palīdzību ar lielu labumu viņiem.

1681. un 1682. gads

Neko nozīmīgu nenesa, vai arī nepamanīju, izņemot kaut ko, kas nav pieminēšanas vērts, kur nu vēl ierakstīt hronikā.

1683. gads

Valsts nozīmēja tiesnešus baznīcas īpašumu pārbaudei, ne maza daļa no kura gandrīz nepārtraukto karu dēļ bija tā laicīgo cilvēku izvalkāta, ka knapi varēja atrast. Viņu nolūks bija izpildīt pienākumu, kas tiem uzlikts, un ieradās Livonijā februāra pirmajos datumos. Taču Rezitas (Rēzeknes) prāvesta Andruškeviča, mums atklāti naidīga, viņiem sniegtās ziņas ar mūsu īpašumu nepareizu aprēķinu, ko sauc par Auļmuižu, minēto īpašumu pēc viņa rīkojuma mums atņēma. Tā kā šī tiesas sēde nelikumīgi (jo notika karalistes seimu laikā, bet, kamēr tie norisinājās, visas tiesas sēdes bija jāpārtrauc) bija noteikta, tad tajā pieņemtie lēmumi nebija spēkā, un pati šī tiesa aizgāja tukšā, tāpēc mums paliek mūsu tiesības, un mums pieder nosauktie

¹⁴ Domāta Volfā asinsradniecība ar minētajām dzimtām.

īpašumi, bet ne bez bailēm, kā uz tiem ar skaudību skatās tādi cilvēki, no kuriem tiešām jābaidās.

1684. gads

Šo gadu Livonijas un Kurzemes iemītniekiem neaizmirstamu padarīja Daugavas neparastā pārplūšana. Varētu teikt, mūsu gadsimtam jauni plūdi, tik daudz visu pārņēma ūdens. Krastā esošā pilsēta Dinaburga piedzīvoja pamatīgus postījumus, jo ūdens gandrīz sniedzās līdz pat daudzu ēku jumtiem. Bija redzamas celtnes, kas nobīdītas no vietas, ūdens straumes aizvilka ēkas pat ar visiem cilvēkiem, kopā ar slīkstošo dzīvnieku brēcieniem starp ūdens vērpētēm bija dzirdami cilvēku kliegzieni, reti kurš varēja palīdzēt tiem, kas sauca pēc palīdzības, jo katrs, nobijies cita nelaimes, uztraucās par sevi. Mūsu rezidence, kaut arī atradās nedaudz augstākā vietā, tāpēc nedaudz drošākā, tomēr ieraudzīja garām skrejošos ūdeņus gandrīz pie paša sliekšņa. Uz baznīcu varēja tikt vien ar laivām. Pie mūsu ēdamzāles loga, kamēr mēs brokastojām, laivā piestāja pilsētas rātes loceklis caur ļoti augstu žogu un tika pacienāts ar malku alus, lai pēctečiem paliktu atmiņā tik lieli plūdi. Lai arī mūsu patvēruma vieta cieta mazāk, mēs zaudējām tomēr mājkalpotāju, kas, sūtīts uz šķūni, kamēr cīnījās ar viļņiem, tika aizrauts ūdenī un gāja bojā, par lielām bēdām mājniekiem. Lai skolās nevaldītu klusums, jaunieši, kas bija pieņemti rezidencē, pārtika un saņēma atbalstu no mums tikai ar labdarību, jo māja par šo godājamo darbu nesaņēma gandrīz nekādu pateicību. Kad pēc vairāk nekā četrām nedēļām ūdeņi nokrita, tikai tad katrs ieraudzīja, cik tas nesis posta, tā kā nebija mājas, kam nebūtu kaitējuma. Ūdens sabojāto lauku un graudu dēļ sekoja milzīgs visa trūkums, lai to savlaicīgi novērstu, mūsu mājas vecākais cienīgtēvs pats devās uz Krievzemi nopirkt nepieciešamo. Šie plūdi tā nomocīja pilsētniekus un citus kaimiņus, ka tikai mūsu labdarība varēja daudziem palīdzēt trūcumā, izņemot tikai cerību saņemt atbalstu. Šo caur plūdiem izslavēto gadu, kas attiecas uz mūsu rezidenci, visu Biedrību un tās slavu, smagi apkaunoja Jozefs Vasiļenski, pagaidu koadjutors. Viņš, lai arī ne maz gadu pavadījis Biedrībā un dzīvojis daudzās vietās un kolēģijās, galu galā sajuta riebumu pret Biedrību un to pameta, apkaunojoši bēgot, bet pēc tam, kad Viļņā, kur viņš parādījās, viņš bija pienācīgi atlaists, viņš tagad Polockā dzīvo savas rīcības cienīgu dzīvi, tas ir, nožēlojamu.

Viņa augstība Gideons fon Borks, Livonijas zemstes tiesnesis, kaut arī svešas luterāņu ticības, tomēr mums šajā gadā pierakstīja mazu zemes gabalu, kas atradās pie pašas Rezitas Rēzeknes, par lielu izbrīnu katoļiem, bet ar Andruškeviča iebildumiem, no visiem apkārtējiem ar īgnumu. Šis mazais zemes gabals ir mūsu īpašums, tas, kas pieder tam, kā dažas mājas, daļa dzirnavu un šis tas cits, mums pieder tikai cerībā.

1685. gads

Pēc tam gadi gandrīz visu laiku bija bez peļņas un neauglīgi. Livonijai šis gads pēc ilgāka laika nesa daudzsološākus augļus, visugaišo un cienījamo kungu Nikolaju Poplavski, Livonijas bīskapu, kura ierašanās kā visus Romas ticības sekotājus, tā arī Biedrību jo īpaši pārpildīja ar neparastu prieku. Mēs steidzāmies viņu satikt, lai cik mūsu arī būtu, kā Dinaburga, tā arī Ilūkste, uzģērbusi svētās drēbes, līdz pat garām tekošajai Daugavai, kur kaut kurš no mums bijīgi viņu pasveicināja, pēc tam saskaņā ar paražu tika ievests mūsu baznīcā visugaišā kastelāna kunga un godājamā Livonijas tiesneša kunga, kā arī cienījamā Gotarda Fitinghofa kunga, viņa karaliskās Augstības galminieka, un milzīgi daudzu cilvēku pavadībā, nodziedāja sv. Misi (jo bija svētdiena) un noturēja sprediķi. Pēc tam cits no mums pasākumu turpināja ar viņam veltītu panegiriku, kurā apdziedot sniedza Biedrības labvēlības apliecinājumu. Tad tika ieturēta maltīte, un, pakavējies trīs dienas, viņš devās uz lejas Livoniju uz Resitu (Resita) un Lucinu (Lucinum). Taču, cik bēdīgs lietu pavērsiens noslēdza līdz tam priecīgo sākumu, parādīja ceturtais¹⁵ no šī gads. Bīskaps bija visai nežēlīgs cilvēks, kādam vienkāršam garīdzniekam Timinskim sacīdams: Drujā ieradās tēvs Blaziuss Pataki, Krāslavas misionārs, kur pie galda augstāk nosauktais garīdznieks tūlīt pat Tēvu un Biedrību apbēra ar skarbiem lāstiem. Viņš nebaidījās plāpāt mulķības, ka intriganti no sekulārajiem mācītājiem un mēs vairāk atbalstām turkus un tatārus, nevis draudzes locekļus. Saņēmis pārmetumus no pašreizējās muižniecības, lai viņš tik neapdomīgi netraucētu augstāk stāvošos, pēc kāda laika viņš sāka lūgties Tēvu, vārdiem plūstot daudz bagātīgāk.

1686. gads

Šis gads rezidencē no Moskovitas¹⁶ novērsis palikušās ienaida liecības. Kambaru, kas vērsti uz austrumiem no saules, iznīcināti caur barbaru uguni un zobenu, veselumu labākajā veidā atjaunojusi tēva Jakoba Adamoviča, tolaik rezidences vecākā, apsveicamā aizbildniecība un dedzība. Ēka ar astoņām atsevišķām guļamtelpām ar logiem, krāsnīm, kamīniem tā uzbūvēja, ka tiešām pietiktu vietas astoņiem cilvēkiem.

¹⁵ Visdrīzāk mēnesis.

¹⁶ Domāts poļu–krievu karš.

1687. gads

Šajā gadā baznīca tika apdarināta ar koku un uzcelta foļvarkā Juražiski. Taču nāvējoši saslima un nomira tēvs Martins Sedlikovskis, cilvēks, nenogurdināms darbā un misiju veikšanā, un dvēseļu apsekošanā, kura aiziešana iecirta rētu ne tikai Dinaburgas rezidencei, bet visai Livonijai, kas pakļauta poļu zizlim. Tomēr neviens no sirds neticēja¹⁷, viņš tika aicināts uz dzīves vainagojumu par savu darbu, bet vispārējās sērās pieauga vēlēšanās atsaukt aizgājēju dzīvē. Godājamais tēvs šādu tautas labvēlību nopelnīja ar stingro disciplīnu garīgajā dzīvē, nevainojamiem tikumiem, nelokāmu varonību, degsmi pret dvēselēm, par ko cik var pilnīgi liecina cilvēku domas, ar kuriem viņš sastapās. Vairāk kā divdesmit gadus pildot misionāra pienākumus, viņš parādīja tik lielu pacietību grūtībās, pastāvību darbos un savaldību debesu un likteņa pārvērtībās, ka varēja noticēt, ka viņam ticis dižāks prāts, nekā cilvēka. Šādi veidotu cilvēku aiznesa nāve, un ne jau pēkšņa, un ne negaidīta, un lai nesatiktu to nobijies, viņš ik dienu apbruņojās ar grēku sūdzēšanu divreiz, bet bieži arī trīs reizes dienā. Un kad saprata, ka tā vairs nav tālu, divreiz sadzirdēja Krāslavas baznīcas zvanu, vienu reizi un atkal, bez zvaniņa skanošu. Visbeidzot Laucesā, uzklusījis daudz svētdienas grēksūdzu, novadījis misi un noturējis sprediķi, dažus nokristījis, viņš saslima ar drudzi, ar ko atgriezās mājās no sakramentiem, dievbijīgi devās mūžībā 1687. gadā, Biedrības 47.tajā gadā, 13. jūnijā. Maģistrāts aizkavēja apbedīšanu, daži pilsētnieki, kurus viņš pamācīja, priecājās, ka gadījums ļāvis būt blakus mirstošajam, citi no viņiem rūpējās, lai būtu nolasītas lūgšanas par dvēseles mūžīgo mieru.

1688. gads

Dinaburgas baznīcas rotājumi šogad nāca klāt. Parādījās skanošs pulkstenis, un pilsoņu kongregācija ar nosaukumu Apmeklējošā Jaunava, un svētā Ksavera altāris, prasmīgi izgriezts ar tēva Džona Nisvandta, rezidences vecākā, centieniem. Bez atlīdzinājuma nepalika arī aizbildņa rūpes. Drīz viņš aizsauca savu kalpu labākā dzīvē. Nejauši iznāca tā, ka iepriekšminētais Tēvs pēc augstākstāvošo pavēles darīšanu dēļ pameta Viļņu, no kurienes atgriežoties, sākumā viņu darīja bažīgu viegla slimība, kura drīz vien tā pastiprinājās, ka slimnieku sasaistīja pilnībā salauztiem spēkiem, un viņš atdeva dvēseli debesīm (kā mēs dievbijīgi ticam) 19.

¹⁷ Domāts, ka negribēja pieņemt viņa nāves faktu, jo cilvēks bija pelnījis kroni par saviem darbiem.

decembrī. Neviens nenoliedza, ka tas bija dievišķā Apustuļa labais darbs, kas ir labvēlīgs pret Patrona kalpiem.

1689. gads

Ja kaut kad mūžīgā Gudrība ir mitusi uz zemes, tieši šajā gadā kā ar bumbu spēlējās ar Dinaburgas rezidenci. Likās, ka sākumā to pacēla augstumos, jo baznīcā tika izvietoti jauni altāri, viens no kuriem bija veltīts svētās Jaunavas satikšanai¹⁸, cits – svētajam Ignācijam Patriarham, kas no pretējās puses skatījās uz Dievišķo Ksaveru, divi jauni biktskrēsli bija izvietoti lielākai ērtībai, lai varētu patverties cilvēki ar grēka darbiem dvēselē, un jauna baznīca, ko viņš mums dod atsevišķi no ģimenes, bija uzbūvēta kā dzīvesvieta Užvaldā. No otras puses, paaugstinātu vēl spēcīgāk mētāja, jo augstāk cēla. Jo visugaišais Livonijas bīskaps Nikolajs Poplavskis, ieradies Livonijā ar mērķi apmeklēt Biedrības baznīcas pēc tam, kad ieraudzīja, ka Ilūkstē nav izpildījuši savu solījumu, mainīja domas, nolēma izputināt Biedrību. Tā, nosūtījis divus priesterus, Felisiano Pukienu no Lucinas un Stefanu Dembkovski no Drujas, viņš mierīgi ieguva īpašumā Aulejas muižu, kas Biedrībai piederēja piecdesmit gadus, atņēma, viņam nebija nekāda nolikta laika un pat baznīcu ar visu tai piederošo pārņēma savā varā. Trīs no mums mēģināja pieņemšanu padarīt mierīgu, bet godājamais Pukiena kungs, ieslēgts guļamtelpā, pa logu izmeta tūkstoš nievu par visu Biedrību, nosodīja tās kārtību, ka misijas nenes augļus un ka radītas tikai magnāta ēkas apmeklēšanai un misēm, pēc tam viņš uzbruka uz vietas esošajiem, nosaucot tos par meļiem, iebrucējiem, laupītājiem, kas piekoptj ārpuslaulības sakarus, un pat nekaunējās teikt, ka Biedrības ļaudīm ir vērši, ar kuriem zemi apstrādāja draudzes locekļu ģimene. Viņš piebilda, ka Biedrība tiek sagrauta ar šādu kalpību, tā grauj bīskapu autoritāti, un vēlas visai garīdzniecībai uzlikt sakas, priesterus grib pārvērst vergos. Kā piemēru viņš minēja Viļņas un Nesvižas kolēģiju, un niknums nebeidzās. Nākamajā dienā, kad cienīgais Dembovksa kungs ieradās ar apmēram septiņdesmit apbruņotiem jātniekiem, viņš sāka plosīties ar lielāku brīvību. Un visugaišā Livonijas bīskapa vārdā viņš mums paziņoja pārsteidzošu spriedumu par izslēgšanu no baznīcas, mums liegta jebkāda prakse un sakramentu sniegšana. Viņš neuzstāja, ka Livonijas bīskaps viņam devis pilnu varu un mandātu, lai, ja viņš pārtrauks kādu Biedrības vadītu misiju, viņš aizsūtītu mājās kājniekus, kam atņemts viss svētītais un nesvētītais. Un pat atteica diviem lūdzošiem Brāļiem no Dinaburgas rezidences, kas gribēja Aulejā svētdienā

¹⁸ Domāta Elizabete.

paklausīties misi un pieņemt Svēto Euharistiju, it kā viņi būtu izslēgti no baznīcas. Visbeidzot, izdzīti ārpus pilsētas sienām, viņi, apseglojuši zirgus, nogriezās uz citu pusi, apbērti ar dažādām lamām, līdz tam laikam, kamēr viņus varēja redzēt. Tāda abpusēja cieņa, ko kā labvēlības zīmi no Biedrības viņš atgriezta sev piecus gadus pirms tam, kā Livonijas Visugaišais dzīvesvietu nomainīja no Dinaburgas rezidences. Bēdas ar to nebeidzās. Jo, iebraucis otrajā īpašumā Ucvaldē, klēti ar visiem graudiem, kas tajā bija, viņš glabatāja neuzmanības dēļ, neapdomīgi iekūrušam uguni, pārvērta pelnos.

1690. gads

Pa to laiku kaislības norima, un Livonijas bīskaps nedaudz vājināja sliktās domas par viņošanas biedrībā. Pēc atgriešanās šajās vietās 7. septembrī viņš saņēma vēstules ceļojuma laikā un pauda gatavību svētīt baznīcu Dinaburgā. Godājamais tēvs rezidences vecākais ielūdza bīskapu ar vēstuli, solot uzņemt viņu mūsu mājā, un devītajā septembrī, kad viņu atveda laivā pa Daugavu, piestāja krastā, un viņu, saņēmušu īsu apsveikumu, ievēda baznīcā, kurā ieejot bez vilcināšanās, lai ietēptos svētajās drēbēs, viņš sāka svēto liturģiju, un Svētā Jēzus un Marijas baznīcā, ieslēgtos galvenajā altārī svētīt mocekļu Pija un Antoņina, kā arī svētās Jaunavas un Mocekles Feodoras pīšļus. Kad svētīšanas darbs bija pabeigts, viņš noturēja dievkalpojumu un norunāja sprediķi ar Biedrības uzslavu. Pēc rituālu izpildīšanas viņu, nogurušu, lai uz kādu laiku atstātu klusumā, mēs viņu ievēdām Rečpospoļitas provincīāla telpās, kur viņu sveicināja retorikas profesors un aicināja pie galda, vēlēja triklīnijā baudīt mielastu. Senatoru personu sagatavotību viņš novērtēja kā nepietiekamu, tomēr greznāku, nekā ļauj esošie ģimenes šaurie apstākļi. Pēc maltītes viņi atkal devās uz baznīcu, kur viņš pats dziedāja vesperes, un nereti nostiprināja tautu ar konfirmācijas sakramentu. Atgriezies no dievnama mājās un pie sevis pavakariņojis, viņš ļāva sev atpūsties. Nākamajā dienā, noturējis bezasiņu upuri un atstājis brīnišķīgo kanonu, kas slavina attēlojuma retumu un iespēstā vārda izteiksmīgumu, viņš devās uz Krāslavu. Mēs savukārt nosvinējām svētīšanas dienu 22. oktobrī, 23. svētdienā pēc Vasarsvētkiem. Tāpēc šī diena tiks atzīmēta pēc tā un būs svēta par godu Dinaburgas baznīcas iesvētīšanai Jēzus Biedrībai.

1691. gads

Šī gada sākumā lieta, kas attiecās uz godājamo Demkovska kungu, sāka kļūt arvien drūmāka, jo, kad tā no visugaišā Viļņas bīskapa tika nodota Livonijas bīskapam, griezās pie visugaišā Apustuliskā nuncijs. Bet, tā kā Varšavas likuma sargi atbalstīja Livonijas bīskapu, vai nu verdziskas kalpošanas, vai likuma nezināšanas dēļ provinces prokurators izdarīja tā, ka Livonijas bīskapa strīds, kaut arī viņš bija līdzzinātājs, nodot tiesai. Taču, lai šo kļūdu, tik skaidru un nopietnu, ne tik viegli atklātu, Livonijas Visugaišais nodeva lietu izskatīšanai godājamajam Gerorgam Zībergam; skaužot Aulejas saņemšanu, pēc tam, kad augstākminētais kungs atgriezās Livonijā, vēstulēs viņš nepievienoja Auleju rezidencei, bet piešķīra uzbrūkošajam Demkoviusam; uzzinājis par to, rezidences vecākais Tēvs lika pamatus tiesai. Šai laikā Demkovius, palielinājis rezidences zaudējumus, mēģināja iegūt Pipīnija rezidences padotos, ar sava vikāra Vitpala palīdzību. Kad to neizdevās izdarīt, Baltazara Širina kungs, Dinaburgas cietokšņa komendants, viņus no savas puses no mums atsauc, taču atgrieza zem tā paša vadības, kas pavēlēja to atņemt, Plātera kunga, Dinaburgas kapteiņa. Šausmas rezidencē pastiprinājās, un otrs ugunsgrēks, kas atkal iznīcināja Užvaldes šķūni ar labību, bet pēc tam rudens lietus, kura dēļ mieži un auzas laukos bija tā sabojāti, ka tādus graudus varēja pirkt vairāk sējai, nevis dzērieniem un zirgiem. Barības trūkuma dēļ lopiem piemētās bakas, kas paņēma vienpadsmit govīs, bet divpadsmit divgadīgi teļi kļuva par vilku laupījumu.

1692. gads

Pēc tam, kad godājamais Livonijas bīskaps noņēma tiesneša pienākumus no cienījamā Zīberga kunga, Livonijas oficiāla, daudzi cerēja, ka Aulejas jautājums beidzot veiksmīgi tiks atrisināts. Taču mēs redzējam, kā cerība laiku pa laikam mūs piemāna. Jo jaunais tiesnesis divu savu brāļu pavadībā, zemstes tiesneša un Livonijas zobenbrāļa kunga, ieradies 31. janvārī Dinaburgā tiesas vietā, izslēdza no baznīcas Demkoviusu, kurš spītīgi negribēja nākt, bet viņš atteicās parakstīt pavēli par izslēgšanu no baznīcas, kādēļ nopietna lieta pārvērtās jokā. Demkovius, ieguvījis labvēlību, cerēja pacelties un izsaukt mūs 31. maija dienā uz apustuliskā nuncijs tribunālu. To turpināja bezbailīgais tēvs Mihaels Mikulevičs, rezidences vecākais, un veiksmīgi nodeva mūsu rūpestus nunciatūrā. Bet pats viņš, slimības pārņemts, atgriezās mājās Varšavā, un, atstājis savu nodarbošanos un padotos, devās pie Visuaugstā. Mēs ar nepacietību gaidām, ko izlems nunciatūra, tomēr līdz šim tā vairāk lēnām vilka lietu, nevis darbojās.

1693. gads

Šajā gadā, kad mūžībā aizgājušajam vecākajam [rezidences] tika parādīts pēdējais gods un viņa dievbijīgajām rokām, beidzās paklausīšana, kas ienesta caur parasto Biedrības balsojumu; bāreņos palikusī rezidence beidzot notrauca vēl siltās asaras, kad, nesen bez galvas palikusī, elpoja ar savu galvu; mirušā vietā tika izvēlēts jauns vecākais, cienīgtēvs Pavels Jodeiko. Viņš, paša godājamā tēva vizitatora Ignācija Diertinsa apziņots, pieņēma grūtos pienākumus. Tas acīmredzams no tā, ka dažādu tiesvedības un tiesas izdevumu netaisnību dēļ vai tādēļ, ka viņš darbīgi virzīja lielākoties novājināto rezidenci šajā nemierīgajā laikā. Tikko jaunais vecākais [rezidences] stājās amatā, drīz Drujas draudzes priesteris to izsauca pie visugaišā Smoļenskas bīskapa, tajā laikā, kad Aulejas lietai nozīmēja Romas kūrijas domātu komisāru, bet ar šo tiesas spriedumu vērsās Romā, tāpēc ka attiecībā pret mums bīskapa notārs pieļāva netaisnību. Tāpēc Roma kā līdzekli mūsu Aulejas lietas samierināšanai ar Drujas priesteri pielēma atkārtotu komisijas veidošanu, par kuru to, kur, kā un kādus jautājumus tā skatīs, rādīs laiks. Šajā gadā pēc nācijas paražas notika palatināta sapulces, kurās lēma, ka daudz drošāk un tiešāk, nekā citādi varētu baidīties, dižciltīgo nesaskaņas varētu pārtraukt; paātrinot to, atbild uz visugaišā kunga lūgumiem mūsu baznīca. Atkal šis gads rezidencei atnesa apbedīšanu, kad cienīgtēvu Blašu Pataki, daudzus gadus labāko pēc nopelniem Livonijas un Krāslavas misionāru, 19. novembrī aizsauca no Krāslavas, kurš arī tur, pirmais starp mūsu ļaudīm, apglabāts. Skolas mūsu, pilnas ar centīgiem skolēniem, atkal kārtīgu uzplauka, pateicoties rūpēm un centieniem citiem no mums, tāpat īpaši divu profesoru, kas nopietni strādā šajā virzienā. Šajā gadā mājai piebūvēja nepieciešamās ēkas, kas daļēji zirgu ērtībai, daļēji siena glabāšanai, daļēji dažādu lietu un mēbeļu labākai izkārtošanai, daudzus gadus vēlējāties savā rezidencē, bet tieši šajā gadā ar lielām pūlēm par kopienas līdzekļiem tika uzceltas kā mājinieku, tā viesu ērtībai.

Litterae annuae residentia Duneburgensis

1636. gads

Liela dzīves uzlabošanās notikusi Dinaburgas un Līksnas teritorijā, jo tie, kas izsmēja citus, un it kā ar pirkstu rādīja, ka viņi apmeklē svētās grēksūdzes un komūnijas sakramentus, sajūtot bieži pamudinājumu, atkārtoto to trīs vai četras reizes gadā.

Tie, kuri nekad nebija ievērojuši gavēņa atturēšanos no pārtikas, tagad gavē un cits citu mudina un uzmundrina.

Tie, kas daudzus gadus sekoja Lutera mācībai, tagad godina katoļu ticību – [viņu] 3.

Shizmatīķi atgriezti atpakaļ katoļu baznīcā ar visu ģimeni – 4 mājas.

Tie, kuri nekad iepriekš nav sūdzējuši grēku – 56.

Tie, kuri atkārtoja pilnas grēksūdzes par visu dzīvi – 4.

Tie, kuri nepiekrītoši/strīdošies ar stipru naidu vairāku gadu garumā, samierināti 5 pāri.

Reti nedēļas laikā (tā ir bijis), lai nekristītu pa trīs, četri vai vairāk bērnu. Kāds, kas piedzīvoja 15 gadus ar precētu sievu, kuras vīrs bija dzīvs, nošķīrās, kaut arī viņi bija savienoti caur rutēņu popu.

Kristus Miesas svētkos pēc poļu paraduma notika saruna starp dalībniekiem ap četriem altāriem ar tautas vētraiņiem aplausiem un prieku. Katru dienu palielinās Dinaburgas skolēnu skaits, pie tam parādās vecākais, katrā ziņā viņiem ir skolotājs. Tagad ir 40.

Dinaburgā ieviests paradums mācāmos no trim gadiem, šajā gadā bija 120.

Pirms Lieldienām 8 vācu karavīri, pametuši luterisko skolu, atgriezās katoļu ticībā.

Nav 1637. –1641. gadu

1641. gads

Mūsējais¹⁹ noteica gājienus uz kaimiņu un tālākām zemēm, kur vairākas nedēļas pakavējies viņš lielus ļaužu pūļus, ko atrada pastāvīgā elkdievības tumsā un nezināšanā, atveda pie patiesības gaismas, un, devis dziedinošas liecības, kopā ar elkdievību viņš padzina rupju tumsonību. Bija slavena dzimta šajās vietās, kas nodevās burvestībām un sātāniskām mācībām, tautas valodā viņi saucās „redzošie”. Viņi ļaunā gara vadībā pareģoja slimības, lopu mēri, sliktu ražu un citu

¹⁹ Domāts rezidences brālis.

nākotni/gaidāmo līdzīgā veidā; vērsties pie viņiem ir ne tikai goda lieta, bet to uzskatīja par dievišķu kā neskolotie, tā arī pat dižciltīgas izcelsmes. Tagad, kad ļoti izbijās no sava prāta aptumsuma, viņiem ir kauns un dziļa nožēla. Brauciens šajā gadā bija uz tālākām vietām, kurās trīsdesmit un vairāk gadu neviens Romas rituālu priesteris nebija rādījis, liels darbs tika darīts attieksmē pret tumsonīgo tautu. Kaut vai tas ir uzmanības cienīgs, ka veci un gandrīz astoņdesmitgadīgi, saņēmuši kristīgās mācības pamatus, nomazgājuši grēkus no dvēseles, bagātināti ar dievišķo maizi labākas dzīves vārdā pārcēlās pēc norunas.

Redzamais jauniešiem patīkams, jo mūsu draudzē drīzumā, kad viņi dzird zvana skaņas, lielā pūlī sanāk norādītajā vietā, lai mācītos kristīgās ticības mācību, savulaik no tās ziediem gaidāmi vēlami augļi. Šis gads deva mums no ķecerīgās hidras septiņpadsmit no Lernas atvestos svētās mātes baznīcas daiļajos dārzos: viņu vidū kāda matrona, samērā zināma, atzinusi Luteru, nešaubīgi un stingri, viņa, piekalta gultai no smagas slimības, ieraudzīja sapnī katoļu garīdznieku, kas atnāca pie viņas, nesot svētā kunga miesas svētumu ar visu tam piederošo, šī redzējuma mudināta viņa piecēlās un ietērpās greznākā apģērbā, un pieņemot mūsējo, viņa šķīstījās grēksūdzē, atbrīvojoties no visas dzīves grēkiem un ar lielu bijību pieņēma svētos sakramentus.

Citi savukārt, kas mēģinājuši Saksijas lotosu, tāpat tie, kas dzēruši Dženovas raganas vai citu raganu indi, pie skaidrā saprāta atgriezās, pateicoties dievišķās mācības dziedināšanai. Kad šis izslavētais Terentianus Thraso Andreas Mollerus, bēdīgi zināmais Kurzemes priesteris sarunā izmeta: viņš kādā ievērojamā dižciltīgo simpozijā, pēc tam, kad prāts viņam sakarsa, vai mudināts no pēcnāves gara, apmelojumu dēļ izlēmīgi metās labot vārdus, parādīja sevi sagatavotu pēc Valensijas Grigorija. Jezuīti neticēja Kristum; to dzirdēja daži katoļi, kam tā bija dvēseles lieta, un mums pastāstīja. Viņš tomēr, nekas viņu nepadarīja laisku, ne ar vārdu spēku, ne ar izteiktā cildenumu, no augstākas vietas, tā izsalkušajai un slāpstošajai tautai savu mācību, izdomātu sludinātāju būdās, tā arī evaņģēlisko solot aizstāvēt, kā tāds ķeltu Hērakls, nebaidoties izsaukt mūsējos uz īpašu strīdu; mūsējie parādīja gatavību stāties cīņā pret viņu; noteikta diena un vieta, pilsēta Kurzemes hercogistē (jo uz Dinaburgu doties viņš baidījās) Illuxtum.

Tā mūsējie noteiktajā dienā bija pavadīti tikai no trim dižciltīgajiem, ir arī priesteris, izņemot garīdznieku pūli aizstāvēts no trīs simtiem dižciltīgiem jātniekiem ar ieročiem, savu sardzi viņš nolika vienu jūdzi no pilsētas, aicināts no mūsējiem, lai viņš ierastos un pieņemtu savu priekšlikumu, bet cēlais vīrs, neuzticoties savam lietu stāvoklim, attaisnojoties ar daudzām grūtībām un neērtībām, kas izrietēja no sarunas, deva priekšroku ar godu slēpties un atturēties no sarunas, nevis negodīgi un apkaunojoši parādīties un būt apmānītam.

Nevajadzētu neievērot to, ka kāds dižciltīgais, viņa vārdam viņš bija gatavs daudz dižciltīgo klātbūtnē, pa jokam vai nopietni pateica, ka viņš labprāt nomirs,

katrā ziņā, jezuīts nomirtu kopā ar viņu, piebildis, ka jezuīta prāts un dvēsele sagādāja pietiekami grūtību ļaunajam garam, starp citu viņš bez šķēršļiem tiks debesīs. Bet nedaudz vēlāk par savu neapdomību viņš saņēma sodu, vesels un neievainots caur pēkšņu un negaidītu nāvi tika aizsaukts pie briesmīgās tiesas.

Nenoslēgtās laulības nu ir noslēgtas; vairāki simti tika apmazgāti ar svēto kristību, viņu vidū dažus jāpieskaita vairāk pieaugušajiem, nepiekrītošie ar stipru naidu ilgu laiku atgriezušies pie miera – 48 pāri. Tūkstoš cilvēku nomazgājuši kauna traipus ar grēku nožēlas sakramentu trīs reizes, starp viņiem par grēkiem, kas izdarīti visas dzīves laikā, ko viņi atcerējās pat no bērnības, bija 72, vājo – 27, viņi atkal tuvinājās, nošķīrušies no dieva.

Tāpat kaimiņu draudzēs Lietuvā derīgas ieguldītās pūles, īpaši tajās dienās, kurās ikgadējie Kunga Augšāmcelšanās svētki notiek ar milzīgu neizglītotās tautas sapulcēšanos ar mūsu biedrības atbalstu.

Nav 1642. un 1643. gada

1644. gads

Dinaburgas sabiedroto vienmērīgais darbs pagājušo gadu laikā Livonijas zemē, kas prasa sakārtošanu, vajadzīgs arī tagad. Jo lai arī neliela Livonijas daļa pastāvēja mierā kā no zviedru neprāta, tā arī no maldiem, bet viņu pašu tā pārņēma kungu-ķeceru spēks un brīvība, ka, nesen atnākot luteriskajiem kalpotājiem uz šiem novadiem, liekas, ka visi ceļi katoliskās ticības izplatīšanai ir slēgti.

Taču, neraugoties uz luterisko ģēniju traucējošām viltībām, dažādu sektu netīrības/sajukuma šeit/tagad plosīšanos atzinuši kalvinisma un luterāņu evaņģēliju ar mūsu aicinājumiem – 21 cilvēks. No viņiem 1 atkritējs, kas iestājās Romas baznīcā, pirmais publiski attiecās no ķecerībām pēc tam, kad pilsētā pirmo reizi ieradās katoļu priesteris. Atbrīvojušies no šķelšanās važām un apveltīti ar katolisko brīvību – 5. Tiem, kas pārdomās par ticības bīstamu ievainošanu, devām patvērumu drošā vietā (12 cilvēku), starp viņiem pelnīti vajag uzskaitīt divus Kurzemes zemniekus, vienam no kuriem ķecerīgo kungu daudzskaitlīgā sapulcē ķeceris pajautāja, vai viņš neesot katolis: viņš atbildēja apstiprinoši, atbildējušajam trīsreiz, pat pirms asisnizliešanas ar neuzvaramu pacietību un savaldību viņš pieņēma trīs dūres sitienus, otrs tā paša iemesla dēļ apsūdzēts no kunga luterāņa puses un tagad jau viņam draudošs ar atkailinātu zobenu, viņš, priecīgs, ignorēja.

Mūsējie sagatavoja ausis šiem no nožēlojušajiem, kurus atgriezta pie svētuma, mēs saskaitījām 5797 cilvēkus. No viņiem tie, kas atbrīvojušies no cietsirdības grēka – 30. Atteikušies no māņticīgā koku kulta un burvestībām, kā zināšanas, tā pielietošanas – 5 [cilvēki].

Izdziedināti svētumu zaimojošie ar grēksūdzi – 85. Pirmajai attīrīšanās reizei no grēkiem caur garīdznieku [nodoti] 467, kuru vidū vecāka gadagājuma vīriešu un sieviešu 96. Kas biežāk par reizi gadā sākuši apmeklēt svēto ēdienu pamudināti vairāk par simtu. Kāds, kas parasti sūdzēja grēkus vienam no mums, viņa nāves dēļ pārtrauca grēksūdzi, kamēr netika aicināts sapnī no mirušā garīdznieka, lai viņš atjaunotu uz ilgu laiku pārtraukto grēksūdzi tam garīdzniekam, kas ieņēmis viņa amatu, ja to neizdarīs, saņems bargus sodus.

Viņš, nodomājis, ka tas ir sapnis, tāpēc neņēmis to vērā. Pēc dažām dienām, kad viņu nomocīja smagas ciešanas/sāpes, pieņēmis lēmumu izsūdzēt grēkus, viņš izveseļojās un izpildīja redzēto un pavēlēto. Citi divi nevarēja tikt pievērsti grēksūdzei ne ar kādiem līdzekļiem un pamudinājumiem, miesas slimība piespieda dziedināties, atveseļojot dvēseli, jo viens pāri upei, cits – pa sauszemi devās uz Dinaburgu, šķīstoties no grēkiem pie garīdznieka, nedaudz vēlāk izveseļojās.

No jaundzimušajiem, kas iegremdēti svētajā avotā, mēs saskaitījām 428. Slepēnās laulības pēc Tridentas padomes likumiem atjaunotas 57 pāriem. No savstarpēji naidīgiem laulātajiem pie miera tika saukti 5. Taču daudzskaitlīgā pilsētnieku vidū nepatika biežāk tika izskausta. Daži pat jau būtu sev uzlikuši cietsirdīgās rokas, ja viņus nebrīdinātu, ka pašu dēļ attālināsies no sava radītāja.

Ļoti liela vērtība ir svētajai svecei, vīrakam, svētajam ūdenim šajās zemēs, tik lielā mērā, ka kāds Tartars paprasīja svētītu vīraka trauku savam slimajam dēlam, atzīstot, ka ir liels labums no šāda vīraka. Arī tiesāja dižciltīgu sievieti luterāni, kas slepeni mēģināja dabūt caur kalpu svētītu vīraka trauku līdzīgai nepieciešamībai. Šī iemesla dēļ no pārticīgākās Livonijas, kas tagad pakļauta zviedru ķecerībai, atceroties par seno/mantoto ticību, tauta katru gadu vienu no sava vidus uz Dinaburgu 40 un vairāk vācu jūdžu sūta, kurš no šejienes svētītu sāli un ūdeni, arī maizi, zāles pret cilvēku un lopu slimībām, un līdzekļus pret debesu nelaiku, viņiem nes.

Bez tam no baznīcas svētkiem/svētumiem, biežāk nicinošais starp pie svētītā galda sēdošajiem, ar šo vārdu iznācis no baznīcas izsmēja ticīgos, atgriezies mājās, izjuta sava bezprāta atriebēju, debesu dievišķo roku un, kamēr vēl māja ar visu kustamo un nekustamo mantu bija iznīcināta ar noziegumu sodošo uguni, viņš sajuta sāpes. Godbijība pret svēto Staņislavu Kostku līdz šim te nebijusi, pieņemta ne bez lielas pilsētnieku palīdzības, un ar īpašu godbijību pret tādu pašu svēto, jauno labvēli.

1645. gads

Šajā gadā šajā vietā ir 12 dalībnieku, no kuriem bija pa 5 garīdzniekiem, pa 2 skolotājiem, pārējie – palīgi saimniecībā; vienu pieredzējušu gados un nopelnos paņēma nāve, tā nāve pieteica nemirstīgajam zvaigznēm P. Matthiam Leski. Viņš

nomira 62 gadu vecumā, no kuriem 42 veltīja rūpēm par reliģisko dzīvi. Viņa nicinājums galvenā kārtā viņā bija pamanīts, no kā cieņu pret vārdu kā mājās, tā ārpus tās viņš padarīja par tikumu. Un kaut arī ar skopu izglītību, tomēr ar iedzimtu daiļrunību, un no teiktā bija daudz paredzētā, tāpat arī sevišķs prasmē mudināt, bija ieguvis īpašu reputāciju zināšanās/pareģošanā. Tāpēc pēc savu labvēļu domām bija cienījamākais, kam tika dota vadība dažādās vietās; un ne citādi noslēdza pēdējās dienas, nomira kā augstākais. Mēs arī atbalstām svētāko R. D. Hubertum, šīs vietas administratoru, dižu godājamu darbu cilvēku, par kuriem ar paša cienīgā P. Mutio Vitellesco gribu tika pasludināts par visas biedrības nopelnu dalībnieku, kaut gan pie pašas biedrības vecuma un nemitīgas slimības dēļ nevarēja tik pielaists. Kunga auglīgajā vīna dārzā ar labumu darījām darbu, baznīcai no dažādām sektām pievērsti pa 28 izpirkuma upuriem, pirmajā pēc paražas sarīkotajā grēku nožēlā vairāk par 407, tajā pašā izlaboti pēc ilgāka laika – pa 25, pie plaši izplatītās katoliskās laulības pa 163 pāri, pie miera pēc ilga naida – 30. Pēc apslacīšanas ar svēto ūdeni viens no ķeceriem atkal atguva veselību kā miesā, tā garā, jo apjukumā viņš saprata, ka bez prāta nevar rūpēties ar saviem spēkiem, pasauca mūs, kas bijām tad nosūtīti misijā, un kas izdziedināja ar tām zālēm, par kurām runājām, pamazām sāka atgriezties pie viņa, un mazliet vēlāk viņš atjaunoja pilnībā un varēja izmantot prātu un ticību. Cits pēc vienošanās katolisko ceremoniju ar luteriskajām, kurās mūsu baznīcā bija kā biežs skatītājs, sāka nosliekties uz patiesības izzināšanu, kad pēkšņi kādā naktī sapnī redz godājamu vecu vīru (domājams, tas bija apustulis Pēteris), kas viņu aicināja pieņemt katolisko rituālu un attiekties no Lutera mācības. Pēc tam viņš pamodies bez kavēšanās pienāk pie mums un pārliecinoši paziņo, ka ir pareizticības sekotajs no šī brīža.

1646. gads

Šajā gadā pavisam bija 11 dalībnieku, no kuriem 5 garīdznieki, skolotāji 2, pārējie – pagaidu klausītāji. Pateicoties viņu darbiem kā mājās, tā ārpus tās, pat dažos ķeceru valdījumos bija sasniegts vienāds labums. Sevišķi no luteriešu baznīcas pamatlicējiem, tad no cilvēkiem, kas bieži apmeklēja grēku nožēlas sakramentu un svēto komūniju, tāpat ar svēto avotu apmazgāto daudzums nav saskaitāms un nosakāms. Zināms, ka ar Apustuliskā Krēsla žēlastību Dinaburgas baznīca šajā gadā tika apdāvināta ar īpašām labvēlībām, grēku atlaidēm, kā pilnām, tā nepilnām 4 reizes gadā šīs vietas ikgadējos svētkos, piešķirto grēku atlaidi noteiktos apstākļos. Tika sniegta palīdzība cietumā ieslodzītajiem, kam piespriests nāvessods vai nu sadedzinot, vai sacērtot ķermeņus. Starp viņiem piecdesmitgadīgs cilvēks, atzinības cienīgs visas dzīves garumā, baudījis saimnieku labvēlību, caur zagšanas ieradumu tika iesaistīts nakts laupītāju grupā, tika atzīts par starpnieku, tagad pirmo reizi saņēmis sodu par savu nekaunību attieksmē pret māti, acīmredzot, šī nāve bija

nozīmēta jauneklīm vēl no mātes, kad kādreiz viņu pagrūda, dzirdēja: šīs rokas, kas sagrauba māti, neizvairīsies no mocītāju rokām. Līdzīgi savu sodu nicinošie, no kuriem viens no mūsu priesteru vairākkārt aicināts, lai atkal atsāktu pārtraukto sakramentu apmeklēšanu, kaut laiku pa laikam atlika, tagad pārliecinoši prasīts, viņš atbildēja, ka cer tajā laikā, kad viņš nebūs pietiekami vesels, un tiks caur vecumu nomākts. Viņu sodīja dievs pirms noteiktā laika un pirms priesteru atnākšanas nomira pēkšņā nāvē. Cits smējās par godīgiem ļaudīm, kad bija no kaimiņiem brīdināts, ka arī viņš, jo nerūpējās par savu veselību caur grēku izpirkšanu un savu sirdsapziņu un savlaicīgi mājās nerīkojās, atbildēja, ka tagad viņš nebaidās, ka turpmāk izradīs rūpes atbilstošā laikā, acīmredzot, kad spēcīgāk no slimības tika mocīts un piekalts pie gultas: pateicis to, nedaudz vēlāk viņš noslīka, kamēr peldēja uz mājām.

1647. gads

Dinaburgas sabiedroto darbs atnesa labumu livoniešiem, atsvešinātiem no ticības, lai viņi atgrieztos pie katoļiem un lai dziedinātos. No Lutera tīkliem atsvabinātie un mātes baznīcas klēpī atgrieztie – 11 cilvēki, starp kuriem viens no kunga vārda sludinātājiem, cilvēks vecāks par 40, kādreiz ne pats pēdējais mācībā starp savējiem, dažādas valodas zinošs. Viņš ar daudziem pie dažādiem Lutera altāriem kalpojis, baidījās apzināties sevi kā atraidītu, bet ne cilvēku cieņas dēļ, baidījās, ka var pats sevi kaut kā/kaut kur izmantot. Viņš sev patvērumu no savām nelaimēm Dinaburgā un vietu aiziešanai no kļūdām meklēja un atrada. Tā, kad daudzu nedēļu laikā mūsu padomus un atbalstu, likās, viņš pietiekami bija saņēmis, Svētās Jaunavas ieņemšanas dienā, daudzskaitlīgs cilvēku pūlis, arī luterāņi, atteicās no ķecerības un svētos sakramentu brīnumus pieņēma. Tagad vada draudzes skolu, un tiek atbalstīts caur rezidences labdarību.

No latīņu valodas tulkoja V.Baranovska.

Tulkojums tika veikts ar Latvijas Zinātnes padomes finansiālo atbalstu projekta "Latgales baltvācieši sociāli etnisko attiecību kontekstā: 17. – 20.gs. sākums" ietvaros, projekta Nr. Izp-2020/2-0136.